

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

Terveydenhuoltohenkilökunnan influenssarokotukset

Ketä suojataan?

17.11.09

Tuija Leino

Terveydenhuollon henkilöstö voi toimia tartunnanlähteenä

- ja levittää influenssaa **sairaaloissa ja laitoksissa**
 - **Pachucki CT** et al: Influenza a among hospital personnel and patients: implications for recognition, prevention and control Arch Intern Med 1989,
 - **Tilburt JC** et al Facing the challenges of influenza in health care setting : the ethical rationale for mandatory seasonal influenza vaccination and its implications for future pandemics. Vaccine 2008
- Toisaalta muutakin trafiikkaa päivystyksissä, poliklinikoilla ja osastoilla esim. vierailijat
- Potilaiden ympärillä paljon myös ns. huoltohenkilöstöä

Ikääntyneet hoitokoti- ja laitospotilaat keskeisiä sairastajia

- Meta analyysi potilaiden itsensä rokottamisesta → suositeltavaa!
 - **Gross et al.** Ann Intern Med 1995
- Seroreaktio kuitenkin ikääntyneillä heikompi
 - **Gross PA et al.** Relation of chronic disease and immune response to influenza vaccine in the elderly. Vaccine 1989.
 - **Potter JM et al.** Serological response to influenza vaccination and nutritional and functional status patients in geriatric medical long-term care. Age Aging 1999.

Myös kliininen teho heikompi

- Ikääntyneillä kausi-influenssarokote vähentää sairastuvuutta ja kuolleisuutta, mutta laitospotilailla teho voi jäädä keskimääräistä huonommaksi.
 - **Nichol KL et al.** Effectiveness of influenza vaccine in the community-dwelling elderly. N Engl J Med 2007
 - **Jefferson D et al.** Efficacy and effectiveness of influenza vaccines in elderly people: a systematic review. Lancet 2005

Pitkäaikaishoidossa lisäksi altistavia tekijöitä?

- Solusitoinen immuniteetti heikentynyt
- Huoneissa useita potilaita, ei aina eristysmahdollisuuksia
- Vietetään käytännössä kaikki aika laitoksessa /vanhainkodissa sisällä
- Ravitsemus heikko?
- D-vitamiinipuutos?

Mitä tiedetään HCW rokottamisen vaikutuksesta

- Ikääntyneiden pitkäaikaishoidossa kuolleisuus väheni 22% → 14%
 - **Carman et al.** Effects of influenza vaccination of HCW on mortality of elderly people in long term care: a randomised controlled trial. Lancet 2000
 - 20 kotia/laitosta, 1200 HCW, 1400 potilasta
 - HCW rokotuskattavuus 50% versus 5%,
 - Potilaiden rokotuskattavuus 48% versus 33%

“match good “

Carman et al Lancet 2000

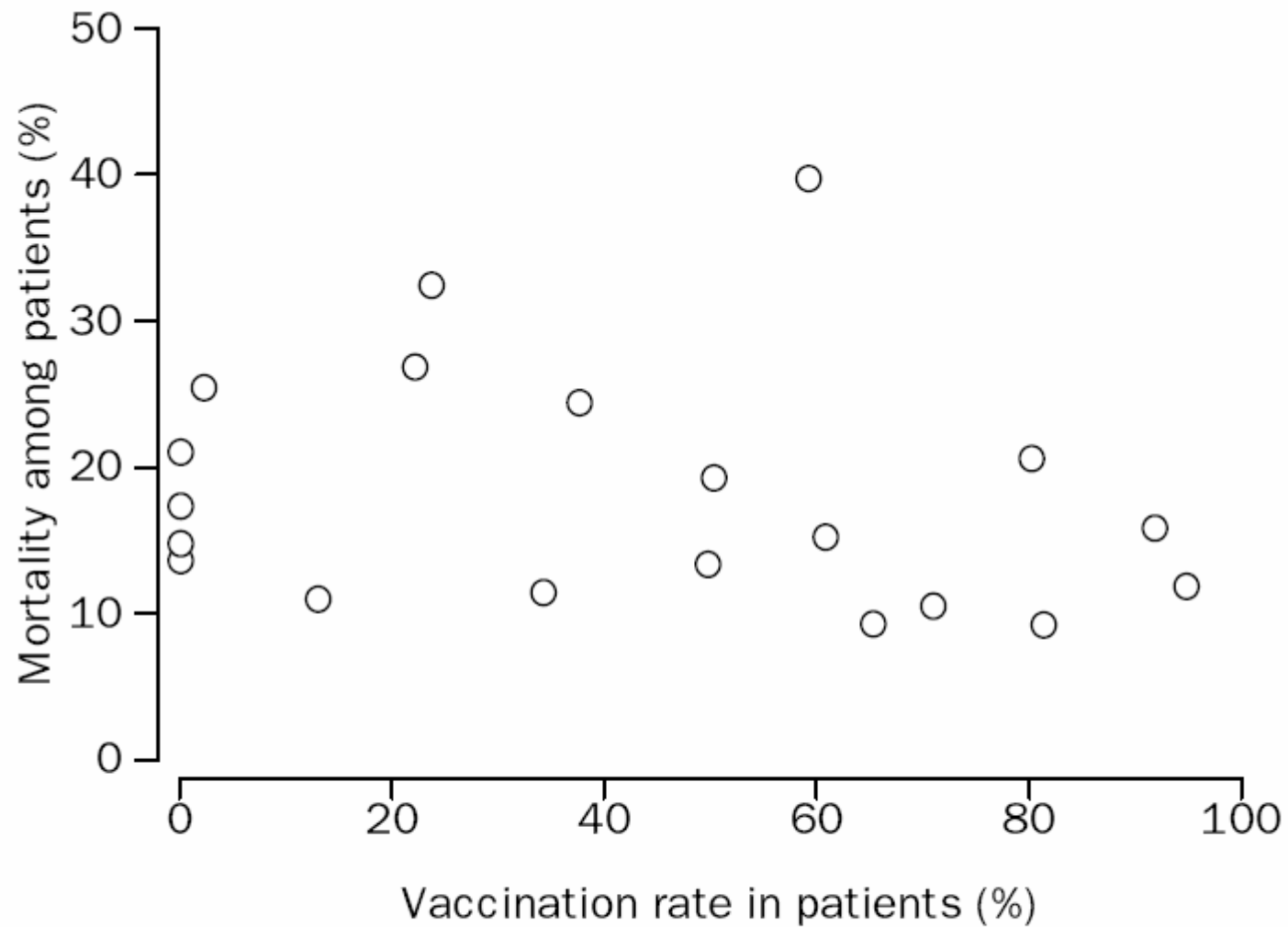

Figure 3: **Vaccination uptake and mortality among patients for each hospital**

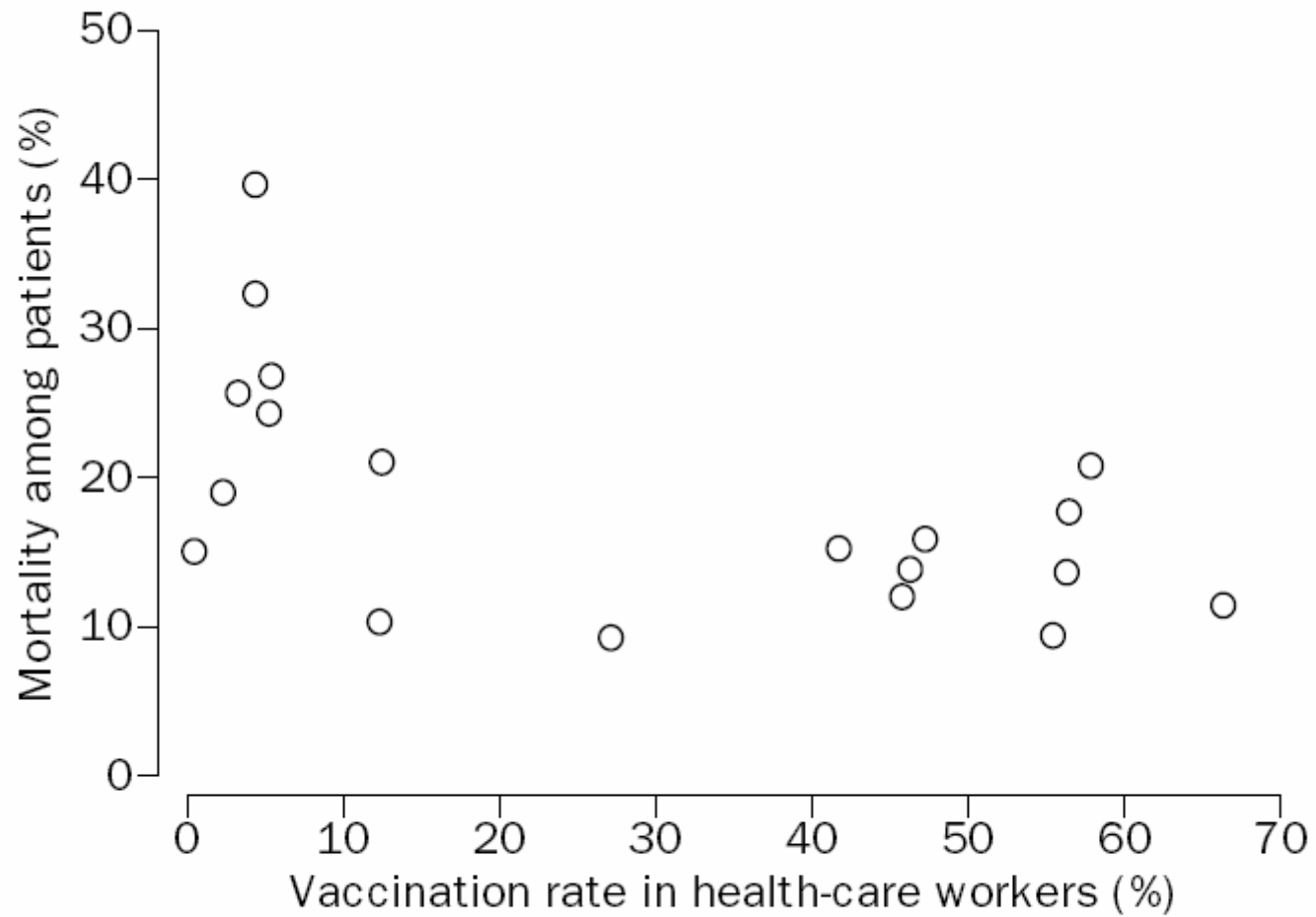

Figure 2: **Vaccination uptake in health-care workers and mortality among patients for each hospital**

jatkoa

- Ikääntyneiden potilaiden kuolleisuus pitkäaikaishoitoa tarjoavissa sairaaloissa väheni 17% → 10%
 - **Potter J et al.** Influenza vaccination of HCW in long-term-care hospitals reduces mortality of elderly patients. J Infect Dis 1997

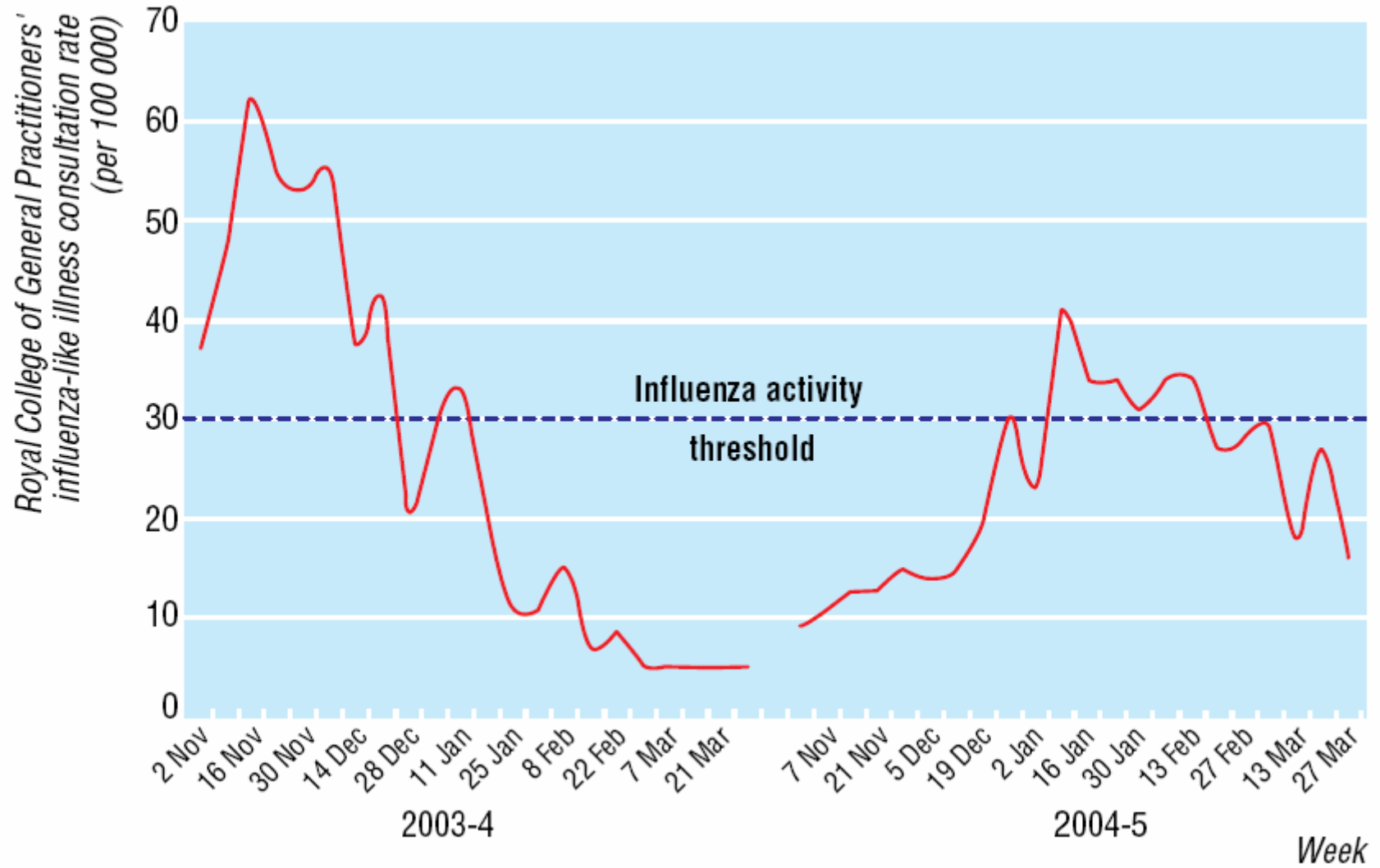
“match reasonable “

jatkoa

- Ikääntyneiden pitkäaikaishoidossa kuolleisuus väheni 5 kuolemaa /100 asukasta (95%CI 2-7/100)
 - **Hayward AC et al.** Effectiveness of influenza vaccine programme for care home staff to prevent death, morbidity and health service use among residents. BMJ 2006
 - 44 kotia/laitosta, 1700 HCW, 2600 potilasta
 - HCW rokotuskattavuus 48% versus 6%,
 - Potilaiden rokotuskattavuus 78% versus 71%

“match ? “

Hayward AC et al BMJ 2006

Kuolleisuuden alenema kliinisesti merkityksellistä:

- Vanhainkotien influenssaepidemoissa merkittävä osa
 - potilaista sairastuu (25 - 45%) ja
 - sairastuneista kuolee (10 -30%)

Goodman RA et al. Impact of influenza A in a nursing home.
JAMA 1982

Horman JT et al. An outbreak of influenza A in a nursing home.
Am J Public Health 1986.

Huolimatta tutkimuksien vaikeuksista näyttö aika vahva

- Terveydenhuollon henkilökunnalle annettavan rokotteen tiedetään vähentävän pitkäaikaislaitosten potilaiden kuolleisuutta merkitsevästi

Pearson MI et al Influenza vaccination of health-care personnel: recommendations of the Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee (HICPAC) and the Advisory Committee on Immunization Practices (ACIP); 2006

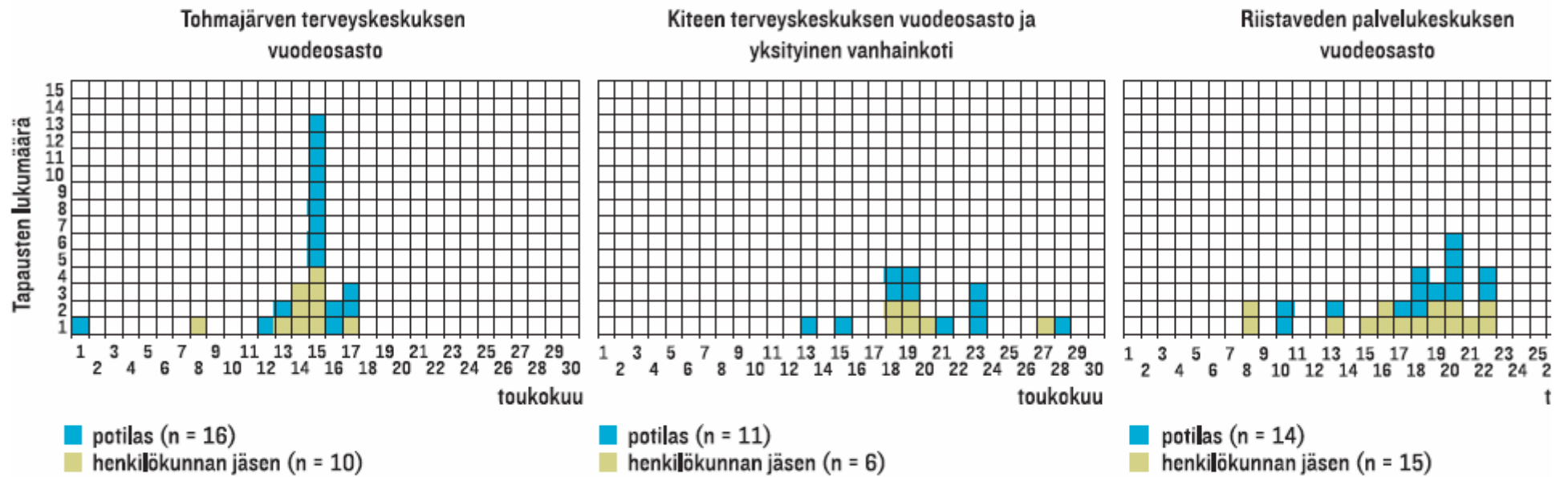
Mitä muuta voidaan rokotuksilla saavuttaa?

- Suojataan työntekijöitä tartunnoilta, sillä rokottamisen on osoitettu vähentävän hoitohenkilökunnan sairastuvuutta influenssaan noin 90 %
- Serologian perusteella jopa 30 % työntekijöistä ei tiedä sairastaneensa influenssaa oireiden puuttuessa
 - **Wilde JA et al** Effectiveness of influenza vaccine in health care professionals: a randomized trial. JAMA 1999

Merkittävä osuu sairastuneista henkilökuntaa!

Kuvio 1.

Kuumeiseen hengitystieinfektioon sairastuneet potilaat ja henkilökunta oireiden alkamisajan mukaan Tohmajärvellä, Kiteellä ja Riistavedellä toukokuussa 2006. Mukana ovat vain henkilöt, joiden tarkka oireiden alkamispäivä oli selvillä.

jatkoa

- Influenssarokotuksen saaneet työntekijät ovat sairaana keskimäärin kaksi työpäivää vähemmän kuin rokottamattomat ja työstä poissaolo vähenee neljäsoosan päivää henkilöä kohti
 - **Nichol KL et al.** Burden of influenza-like illness and effectiveness of influenza vaccination among working adults aged 50-64 years. Clin Infect Dis 2009.
 - **Saxen H, Virtanen M.** Randomized, placebo-controlled double blind study on the efficacy of influenza immunization on absenteeism of health care workers. Pediatr Infect Dis J 1999.

jatkoa

- Akuuttisairaaloiden TH henkilökunnan rokottamisesta rajoitetusti tutkimustietoa
 - **Salgado CD et al.** Preventing nosocomial influenza by improving the vaccine acceptance rate of clinicians. Infect Control Hosp Epidemiol 2004

jatkoa

- Merkitys suuri immuunipuutteisilla, eristyksissä
 - **Salgado et al** Influenza in the acute hospital setting
Lancet Infect Dis 2002.

HCW influenssarokotukset USA:ssa

- Kieltäytyessään allekirjoittaa lomakkeen, jossa häntä informoidaan hoitamiensa potilaiden influenssaan sairastumisen riskeistä
- Muutamissa USA:n ja Kanadan osavaltioissa HCW influenssarokotukset **pakollisia**, erityisesti pitkäaikaislaitoksissa.
 - Esim. Washingtonin osavaltion sairaalassa rokotuskattavuus tällä 56 %:sta 98 %:iin.
 - Rokotuksesta pystyi kieltäytymään ainoastaan lääketieteellisistä, uskonnollisista tai filosofisista syistä

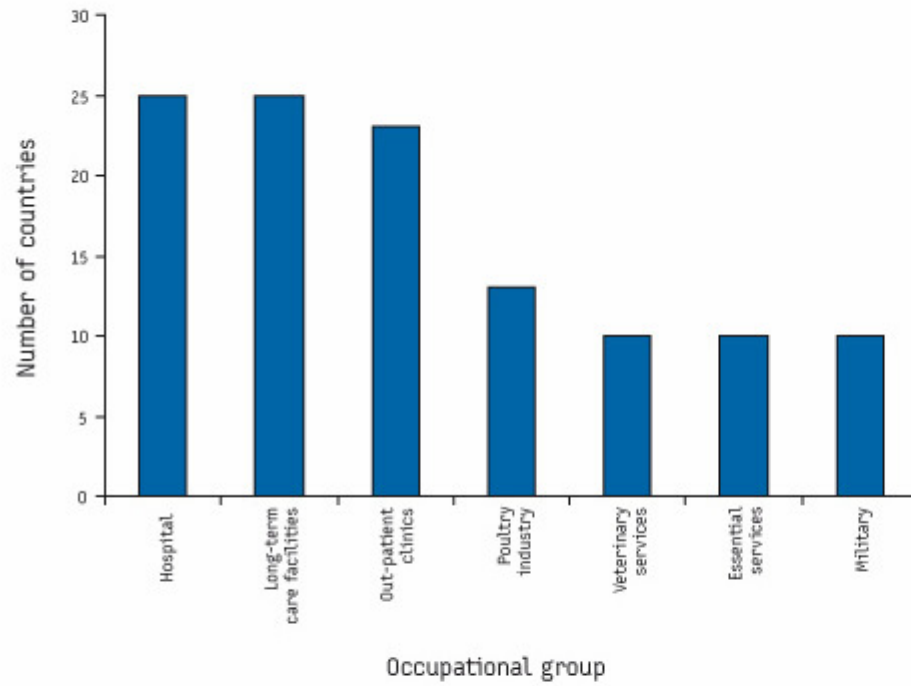
Entä muut maat

- Vuonna 2006-07 tehdyssä kyselyssä vastanneista Euroopan maista noin 90 %:ssa sairaaloista ja pitkäaikaislaitoksista henkilökunnalle tarjottiin rokotusta
- Suomessa, Tanskassa ja Ruotsissa ei ole annettu yleistä suositusta henkilökunnan rokottamisesta.

Mereckiene J et al. National seasonal influenza vaccination survey in Europe, 2008. Eurosurveillance 2008

FIGURE 1

Vaccination recommendations for occupational groups. National seasonal influenza vaccination survey in Europe, January 2008 (n=29)

ECDC suositus 2008

- Terveysthuollon henkilökunnan rokottamisesta
 - European Centre for Disease Prevention and Control. Guidance: Priority risk groups for influenza vaccination 8/2008.

http://ecdc.europa.eu/en/publications/Publications/0808_GUI_Priority_Risk_Groups_for_Influenza_Vaccination.pdf

Käytäntö Euroopassa:

- Vaikka influenssarokotus hyvin siedetty (myös gravidoille) TH-henkilökunta ottaa rokotuksia niukasti. Euroopan maissa TH- rokotuskattavuus 14-48 %.
- Rokotuksesta kieltäytymisen yleisimmät syyt: pelko sivuvaikutuksista tai influenssaan sairastumisesta ja yleinen kielteinen asenne rokotuksiin

Mereckiene J et al. National seasonal influenza vaccination survey in Europe, 2008. Eurosurveillance 2008,

Suomen politiikka

- Suomen Lääkärilehdessä julkaistu terveydenhuollon laitosten toimintaperiaatteet influenssaepidemian ehkäisyssä ja torjunnassa
 - **Kainulainen K et al** Influenssaepidemian ehkäisy ja torjunta terveydenhuollon laitoksissa – kokemuksia keväältä 2006. Suom Lääkäril 2007

Rokotukset työelämässä ohjekirja 2007

- Osuus kuumeisten ylähengitystieinfektioiden tautitaakasta vaihtelee → **rokotteen vaikuttavuus, esim. sairauspoissaolojen määrällä mitattuna vaihtelee**, eikä aina tule näkyviin tutkimuksissa.
- Influenssakauden aikana hyötyä yleensä on.
- Lisäetuna TH-henkilökunnan rokottamisesta **suojaa potilaille**, kuten iäkkäille pitkäaikaissairaille tai onkologisilla osastoilla immuunipuutteisille, joilla itsellään rokotteen teho on heikko, ja joille tauti tullessaan olisi vaikea
- Nimenomaan tästä syystä rokotuksia suositellaan mm. Yhdysvalloissa kaikille terveydenhuollon työntekijöille

Rokottaminen päätettävä paikallisesti!

jatkoa

- Katsausartikkeli ilmestymässä, sisältää kartoitusta myös työntekijöiden suojaamisesta influenssarokotuksin

Ruotsalainen E et al Influenssaepidemian ehkäisy ja torjunta ikääntyneillä ja terveydenhuollon henkilökunnalla – kokemuksia talvelta 2008, Katsausartikkeli

– käsikirjoitus lähetetty Suomen lääkärilehteen

- Tukee kansallisen suosituksen antamista

(Suositus työnantajille? Suositus työntekijöille? Velvoite työnantajille? Velvoite työntekijöille? Osa kansallista ohjelmaa?)

“Tällä hetkellä ei virallista suositusta”

- ”Toisaalta terveydenhuoltoalan työnantaja voi edellyttää työntekijää huolehtimaan tuhkarokko-, sikotauti-, vihurirokko- tai vesirokkosuojasta, jos hän hoitaa immuunipuutteisia potilaita. ”
- ”**Tartuntatautilain 14 §:n** perusteella kunnat vastaavat epidemioiden torjunnasta riippumatta siitä, onko tartuntatauti yleisvaarallinen, ilmoitettava tai näihin ryhmiin kuulumaton tauti. Tartuntatautilaki epidemiatorjunnasta tukee influenssarokotuskäytäntöä, vaikka ei selvästi velvoita siihen.”

Tavoitteena saada osaksi kansallista rokotusohjelmaa

- Tärkeänä tavoitteena **suojata potilaita**
→ osoitus riittää ainakin vanhainkodeissa ja muissa ikääntyneiden laitoksissa, hoitokodeissa
- Rokotus suojaa myös työntekijöitä **itseään**
- TH –ammattilaisten laaja rokottaminen
 - Muistuttaa potilaiden muistuttamisesta!
 - Nostaa rokotukset statusta muutoinkin!

Kiitos!